Nieuwsbrief Maritiem cluster

Nummer 11 - juni 2024

Maritiem cluster

Voortvarend van start met planuitwerking

In de vorige nieuwsbrief zijn de stappen geschetst naar de verdere planuitwerking. In deze editie lichten de projectleiders 'hun' deelproject van het Maritiem cluster nader toe en vindt u een artikel over de verkenning door Statkraft rond groene waterstof in Den Helder. Op 7 mei jl. kwamen de colleges van de gemeente Hoorn en Alkmaar naar Den Helder en kregen een presentatie over het Maritiem cluster. Een kort verslag daarvan vindt u verderop in deze nieuwsbrief.

Samenstelling stuurgroep

- **Pedro Stunnenberg**, plv. directeur Materieel, Vastgoed, Leefomgeving en Duurzaamheid, ministerie van Defensie (voorzitter)
- **Harold Liebregs,** plv. Commandant Zeestrijdkrachten
- **Sabrine Roest-Gijzen**, directeur Ontwikkeling, gemeente Den Helder
- **Herman Schartman**, directeur Beleid, provincie Noord-Holland

Stuurgroep legt basis voor solide programma

In april 2024 heeft de (ambtelijke) stuurgroep Ontwikkeling Maritiem Cluster (OMC) het programmaplan vastgesteld. Dit plan is de uitwerking van het op 29 juni 2023 gesloten bestuursakkoord Maritiem Cluster Den Helder 2040 (door ministerie van Defensie, de provincie Noord-Holland en de gemeente Den Helder). Het plan bevat een uitwerking van de governance, risico- en issuemanagement en rapportages, monitoring en de communicatiestrategie.

Toekomstbeeld

Het programmaplan gaat uit van het volgende toekomstbeeld:

Den Helder is van nationaal belang voor de veiligheid én voor duurzame energievoorziening op en vanuit zee. Het is daarmee een essentiële schakel voor de Nederlandse en bondgenootschappelijke veiligheid en voor onze toekomstige energie infrastructuur (wind op zee en/of waterstof). Het toekomstbeeld van het Maritiem cluster 2040 is een compacte hightech zeehaven (civiel en militair) in verbinding met een krachtige, goed toegeruste stad en welvarende leefomgeving. Daarbij vormt Den Helder - samen met de Kop van Noord-Holland - één regionaal samenhangend systeem op het gebied van onderwijs, arbeidsmarkt, wonen, recreatie en mobiliteit. In samenhang met een gezonde en toekomstbestendige economie draag het programma bij aan de brede welvaart in de regio.

Van start met cluster 1!

In cluster 1 gaat het om ontwikkelingen die met name te maken hebben met de (haven)infrastructuur en bijdragen aan de bereikbaarheid en leefbaarheid van de stad. De stuurgroep heeft besloten van start te gaan met de planuitwerking van vijf deelprojecten.

- Met het verplaatsen van de Moormanbrug én een nieuwe doorgaande verbinding via een brug over het Nieuwe Diep/Nieuwe Werk scheiden we verkeersstromen. Daarmee leveren we een aanzienlijke bijdrage aan de opgaven op het gebied van bereikbaarheid en leefbaarheid.
- Daarnaast zetten we in op extra kaderuimte aan zowel de militaire als de civiele zijde.
- Het overbrengen van niet-operationele legering van het Nieuwe Haventerrein naar locatie Buitenveld is eveneens onderdeel van dit cluster. Buitenveld moet daarvoor geheel opnieuw ontwikkeld worden.
- Het betrekken van belanghebbenden is een belangrijk onderdeel van de verdere planuitwerkingen. Dit pakken we stapsgewijs per deelproject op.

Elk project heeft een projectteam met een 'hoofdaannemer' die verantwoordelijk is voor de uitwerking. In het volgende artikel stellen we ze aan u voor en geven ze een toelichting op de planning van de deelprojecten.

De deelprojecten in **vogelvlucht**

Moormanbrug & Buitenveld (Paul Meijer)

Paul Meijer is programmamanager transformatie vastgoed bij de Koninklijke Marine en verantwoordelijk voor de initiatieffase van de projecten 'Vernieuwen en vervangen Moormanbrug' en 'Herontwikkeling Buitenveld'. In dit artikel licht hij de ontwikkelingen nader toe.

'Er gaat de komende jaren heel wat gebeuren binnen het cluster Den Helder als gevolg van de groei en modernisering van de krijgsmacht en de versterking van de economische positie in de Kop van Noord-Holland. Daarvoor worden meerdere programma's uitgerold en een veelvoud aan vastgoed- en infrastructuur gerelateerde projecten opgestart en uitgevoerd. Dit kan alleen maar slagen vanuit een gedegen en constructieve samenwerking met de betrokken partijen en met elkaar. Mijn inzet daarbij is voortgang, leefbaarheid en flexibiliteit behouden vanuit een integrale gebiedsgerichte aanpak zodat projecten en gestelde doelen tijdig en in samenhang worden gerealiseerd.'

Wat is het idee achter het vernieuwen en verplaatsen van de Moormanbrug?

'De huidige Moormanbrug uit 1954 nadert rond 2030 het einde van zijn technische levensduur en zal daarom tijdig moeten worden vervangen. Dit biedt de gelegenheid tot diverse overwegingen. Door een nieuwe Moormanbrug te realiseren, ongeveer 700 meter naar het zuidoosten in het Nieuwe Diep, ontstaat aan beide kadezijden ongehinderde toegang voor zeegaande schepen en daarmee ruimere (ontwikkel)mogelijkheden als het gaat om afmeercapaciteit voor deze schepen. Hiermee wordt een deel van de civiele- en militaire behoefte vervuld. Daarnaast heeft een verplaatsing van de Moormanbrug naar de beoogde locatie een positief effect op de verkeersontsluiting en verkeersintensiteit van de binnenstad. Een overweging die in het kader van bereikbaarheid, mobiliteit en leefbaarheid belangrijk is voor het gehele cluster.'

Waar ben je nu mee bezig?
'Het laatste onderzoek dat nodig is voor de onderbouwing van de behoefte is bijna afgerond. Dit betekent dat de formele projectbehoefte-aanvraag binnenkort wordt ingediend, ter besluitvorming bij het forum van defensie dat daarover gaat. Daarna zal het project de volgende fase in gaan waarbij een verdere verdieping en afstemming met de omgeving zal plaatsvinden.'

Schetsontwerp verplaatsen Moormanbrug

Wat is het idee achter project Buitenveld?

'De herontwikkeling van Buitenveld is met name gericht op het huisvesten van defensiepersoneel nu gelegerd op de locaties Fort Erfprins en de Nieuwe Haven. Hiermee wordt noodzakelijke ontwikkelruimte vrijgemaakt op de genoemde defensielocaties en worden overeenkomstige functies geconcentreerd op het militaire deel van 'Willemsoord' (de locaties Commandement Zeemacht, het KIM, het Marinemuseum en Buitenveld). Daarnaast zal in samenwerking met de gemeente worden onderzocht in hoeverre bijhorende functies kunnen en/of moeten worden gerealiseerd in samenhang met het gehele gebied 'Willemsoord'. Met het project wordt de verblijfsomgeving voor het personeel en de leefbaarheid van de stad verbeterd. Er wordt op deze manier gezamenlijke- en maatschappelijke meerwaarde gecreëerd door stad, zee en haven met elkaar te verbinden om zo het Maritiem cluster toekomst-bestendiger te maken.'

Schetsontwerp inrichting Buitenveld.

Waar ben je nu mee bezig?
'Het project Herontwikkeling Buitenveld maakt onderdeel uit van cluster 1 van het bestuursakkoord Ontwikkeling Maritiem Cluster en is ook opgenomen in het programma Transformatie Vastgoed Defensie (TVD). Ook dit project is met voorrang opgepakt binnen de beide programma's. Begin dit jaar ben ik als voorzitter van een klein team gestart en deze is inmiddels uitgebreid met relevante rollen en disciplines vanuit de diverse betrokken partijen. Er wordt hard gewerkt aan het ruimtelijk ontwikkelkader en de steden-bouwkundige planvoorbereiding om deze rond de zomer in concept gereed te hebben.'

Havendijk & Boerenverdriet

(Falco Hoekstra)

Falco Hoekstra is strategisch beleids-adviseur bij de gemeente Den Helder. In die rol draagt hij bij aan een krachtige gebiedsontwikkeling die recht doet aan de verschillende, soms strijdige belangen.

“In dit werk kan ik mijn ondernemende kwaliteiten goed kwijt kan én kan ik resultaten boeken. Ik geloof in een samenleving met sterke sociale structuren die ruimte biedt aan inwoners en ondernemers om zich te ontwikkelen, dat is precies wat we aan het bouwen zijn in Den Helder.”

Hoekstra is verantwoordelijk voor de projecten ‘Verbreding Havendijk’ en ‘Vaarroute Boerenverdriet’ in het Maritiem cluster.

Waar gaat het project Vaarroute Boerenverdriet over?

De boerenverdrietsluis is momenteel niet goed bruikbaar, daardoor is er een beperking voor een doorvaarbare route door Willemsoord van- en naar de Waddenzee. Er zijn meerdere aanleidingen voor de noodzaak om een doorvaarbare/omvaarroute te creëren als alternatieve route voor Het Nieuwe Diep:

1. Omvaarroute tijdens Werkzaamheden of stremming bij de Moormanbrug, aanleg Ravelijnbrug danwel Koopvaarderschutsluis.

2. Beschikbaarheid van kades tijdens de verbouwingen op het terrein van de Koninklijke Marine of grote evenementen zoals Sail.

3. Vergroten van de reuring op Willemsoord en beleving van de maritieme stad door grotere toegankelijkheid voor pleziervaart.

Daarom doen we onderzoek naar de verschillende alternatieven en afwegingen ten aanzien van toegevoegde waarde, urgentie, financiën en haalbaarheid.

Waar ben je nu mee bezig?

‘Op dit moment zitten we in de fase van dataverzameling en analyse van wat er allemaal al eerder is onderzocht. Zo kijken we naar het huidige gebruik van de sluizen en de behoefte, maar ook naar het verziltingsvraagstuk. In deze fase houden we ook interviews met allerlei belanghebbenden zoals Defensie, het havenbedrijf en de ondernemers: wat zijn hun inzichten? En waar liggen hun behoeften en zorgen?
Ik verwacht dat we dat deze zomer al redelijk ver zijn met de scenario’s. En dat we eind dit jaar een rapportage hebben met alle uitkomsten en wat mogelijke scenario’s zijn voor een optimale doorvaarbare route over Willemsoord. En mocht er in de toekomst weer een nieuwe Sail Den Helder komen, wat ik van harte hoop, dan zou het mooi zijn als dit project dan helemaal is afgerond.'

Boerenverdriet

Waar gaat het project Verbreding Havendijk over?

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier gaat aan de slag met de waterveiligheid van de haven in Den Helder. Dit betreft onder andere het stuk van het Nieuwe Diep achter de Moormanbrug, tot de locatie waar de nieuwe Moormanbrug moet komen. Dit is bij uitstek een kans om direct de benodigde extra kaderuimte en verdieping van de vaargeul in Den Helder te realiseren, een belangrijke ambitie van het Maritiem cluster om meer en grotere zeeschepen te kunnen accommoderen. Zo kan de Koninklijke Marine groeien en kan de civiele haven de toekomstige windmolenparken op zee bedienen.

Waar ben je nu mee bezig?

'Op dit moment is het Hoogheemraadschap bezig om uit te werken hoe het ontwerp van de dijk er uit kan komen te zien, zodat de waterveiligheidsopgave wordt opgelost, maar ook meer kaderuimte wordt gecreëerd. De gemeente en Port of Den Helder kijken voornamelijk naar de kansen die daarbij komen kijken, zoals het verbreden van de kades met ruim acht meter en voorbereidingen voor een verdiepte vaargeul naar -9 NAP. Deze ingrepen dragen bij aan een toekomstbestendige haven.'

Verkenning Ravelijnbrug

(Diederik Schrama)

De Ravelijnbrug maakt onderdeel uit van cluster 1 van het bestuursakkoord Ontwikkeling Maritiem Cluster. Het is daarmee een van de projecten die met voorrang wordt opgepakt. De verkenning van de Ravelijnbrug (in het bestuursakkoord aangeduid als 'brug over de Koopvaardersbinnenhaven') wordt vanuit het programmateamteam Maritiem cluster getrokken door Diederik Schrama (werkzaam bij de provincie Noord-Holland). Voor deze nieuwsbrief vroegen wij Diederik naar de doelen van de Ravelijnbrug en de stand van zaken.

Waar moet de Ravelijnbrug ongeveer komen?

'De Ravelijnbrug moet een doorgaande route vormen over het Nieuwe Diep/Nieuwe Werk, ongeveer ter hoogte van de Koopvaardersschutsluis. De precieze plaats voor de brug is nog niet bekend. Welke opties er zijn voor de exacte locatie wordt uitgezocht door een ingenieursbureau. De resultaten worden medio 2025 verwacht.'

Schetsontwerp Ravelijnbrug

Wat is het idee achter de Ravelijnbrug?

'Met de Ravelijnbrug kunnen we de verkeersstromen in Den Helder beter scheiden. Mensen met verschillende bestemmingen, zoals de marinehaven, de civiele haven en de TESO, rijden nu gezamenlijk over de N250 door de stad. Dat levert steeds meer problemen op.

We weten dat zowel de Koninklijke Marine als de gemeente Den Helder gaan groeien. Met de Ravelijnbrug zal een gedeelte van het verkeer eerder afslaan en het Nieuwe Diep/Nieuwe Werk oversteken, richting de haven. Daardoor hoeft er minder verkeer door het stadscentrum en ontstaan er minder opstoppingen. Texel, de marine- en civiele haven worden beter bereikbaar. Maar het belangrijkste thema van de Ravelijnbrug is de leefbaarheid. Die verbetert flink door het terugbrengen van het aantal files.'

Wat is de huidige stand van zaken?

'De Ravelijnbrug kan in verschillende varianten worden gerealiseerd. Zo zijn er verschillende smaken wat betreft de precieze locatie en de aansluiting op de N250 en Het Nieuwe Diep/Nieuwe Werk. We vragen een ingenieursbureau om deze varianten te verkennen, met plus- en minpunten. Uit deze verkenning moet blijken welke variant de voorkeur heeft. We bereiden op dit moment een uitvraag voor waar ingenieursbureaus op kunnen inschrijven. De verwachting is dat de verkenning in september 2024 van start gaat.'

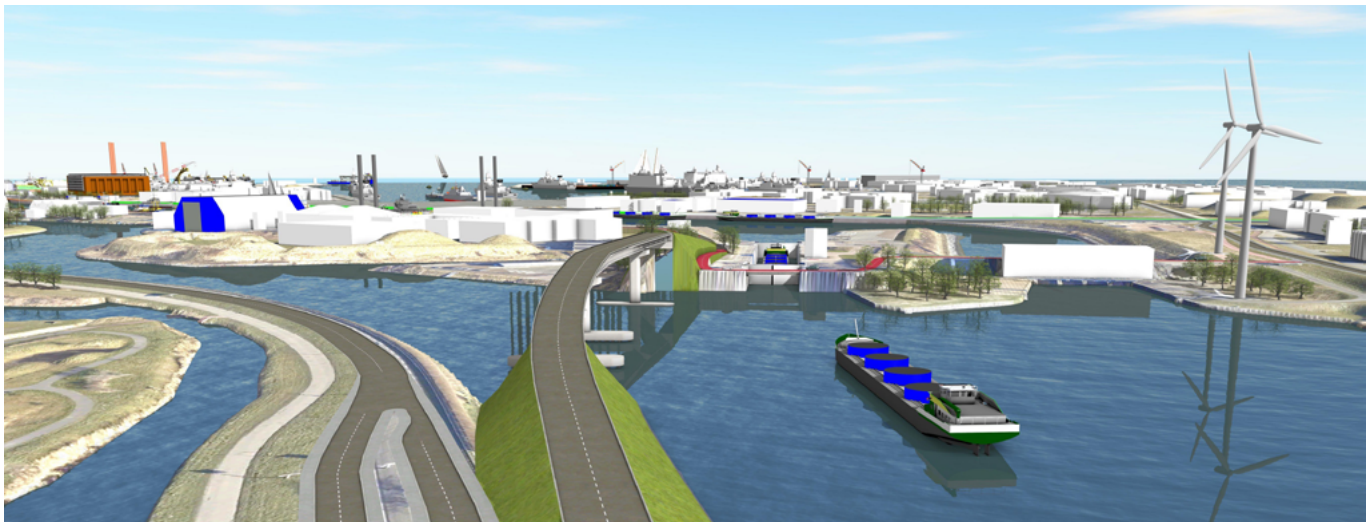

Beeldvormende avond Maritiem cluster en bereikbaarheid

Op 15 april 2024 was er een beeldvormende avond voor raads- en commissieleden gemeente Den Helder over het Maritiem cluster en bereikbaarheid.

Opgavemanager Job Worm trapte de presentatie af met een korte inleiding. Alex van der Woerd, verkeerskundige, gaf vervolgens informatie over onder andere de doorfietsroute, calamiteitenplan Teso, renovatie Kooijbrug en een toekomstbestendig vervoersysteem. En Hessel Hiemstra presenteerde de vijf deelprojecten in het Maritiem cluster: Buitenveld, Vaarroute Boerenverdriet, verplaatsen Moormanbrug, Ravelijnbrug en verbreding kade/dijkversterking.

Benieuwd naar de stand van zaken? **Klik hier** om de presentatie te beluisteren en te bekijken.

Energieproducent Statkraft verkent productie van groene waterstof in de Port of Den Helder

De Noorse energieproducent Statkraft heeft aangekondigd de ontwikkeling van een elektrolyser in de Port of Den Helder te onderzoeken voor het groene waterstofproject 'Zephyros'. Statkrafts eerste elektrolyser in Nederland is gepland aan de Oostoever en zet opgewekte hernieuwbare stroom om in groene waterstof. Daarmee maakt het groene waterstof beschikbaar voor lokale afnemers.

Het ambitieuze project stimuleert de ontwikkeling van een Nederlandse groene waterstofeconomie en het gebruik van groene waterstof in de maritieme sector. Het project streeft drie doelen na die de energietransitie in Den Helder versnellen:

- Innovatie en kennisontwikkeling
- Verlaging van emissies
- Een duurzame en fossielvrije havenoperatie

Om zo de groene waterstofeconomie in de gemeente Den Helder en in de scheepvaart aan te jagen.

Meer weten?
Lees er alles over de websites van **Port of Den Helder** en **Statkraft.**

Yusuf Kilic, project developer, Rob Smit, vicepresident Hydrogen (Statkraft Nederland) en Kees Turnhout, directeur en Katja Naber, commercieel manager (Port of Den Helder) bezegelen de samenwerking.

Colleges van Hoorn en Alkmaar op bezoek in Den Helder

Op dinsdag 7 mei 2024 bezochten de colleges van de gemeenten Alkmaar en Hoorn de gemeente Den Helder.

Naast een gezamenlijke vergadering was er ook ruimte voor een bezoek aan het Marinemuseum. Daarna waren er presentaties over de ontwikkelingen in het Maritiem cluster in carrouselvorm: aan de hand van vier banners gingen de aanwezigen in gesprek over de thema's wonen, bereikbaarheid, energietransitie en onderwijs/arbeidsmarkt. En hoe dit bijdraagt aan een leefbare omgeving waarin mensen prettig en veilig kunnen wonen, werken en opgroeien. De genodigde collegeleden gingen in ieder geval met veel nieuwe inzichten naar huis.

Mark Boerée (L) en Peter van den Berg (R) presenteren de ontwikkelingen rond onderwijs en arbeidsmarkt.

Rondleiding raadsleden bij renovatie kade Het Nieuwe Werk

Kees Turnhout, directeur van Port of Den Helder heeft de gemeenteraad uitgenodigd voor een rondleiding langs de werkzaamheden aan kade Het Nieuwe Werk. Op 29 mei jl. was het zo ver. Onderdeel van de rondleiding was een bezoek aan/in de bouwkuip, waar je dus eigenlijk loopt onder de laag-water-lijn, onderlangs de nieuwe kadewand.

De buispalen en damwanden zijn geplaatst, alles is verankerd, en er is een start gemaakt met het storten van de betonnen 'wand met deksloof'. Alles ligt nog open waardoor de raadsleden een goed beeld kregen van alle onderdelen en de vorderingen van de werkzaamheden, maar ook al van het eindresultaat. Nick Maarse, projectleider vanuit Port of Den Helder en Antoin Veen, uitvoerder van De Klerk, vertellen over de renovatie van de Kade Het Nieuwe Werk tot nu toe.

Bouwkuip nieuwe kadewand.

Waarom een nieuwe kade?
De oude kade voldeed niet meer aan de eisen voor een duurzame en toekomstbestendige kade. Er was sprake van ernstige corrosie en gaten in de kade, waardoor het niet meer verantwoord was om de kade te gebruiken. De oude kade was ook al voor een deel afgezet en kon slechts beperkt worden gebruikt.

De firma Klerk Waterbouw uit Werkendam is voor de uitvoering van het project ingehuurd. Het doel: een nieuwe, bredere kade die de komende zestig jaar mee kan. En waar schepen met een grotere diepgang kunnen aanmeren. Met het ontwerp van de kade is ook al rekening gehouden met de ontwikkeling van het Maritiem cluster, waarbij dit deel van het vaarwater straks naar een grotere diepte wordt uitgegraven.

Hoe ziet het eruit?
De nieuwe kade bestaat uit een damwand en buispalen. Het geheel is verankerd met grout-injectieankers die alles goed vasthouden. En er wordt ook een betonnen constructie gerealiseerd. Uiteindelijk wordt alles mooi aangekleed met kademeubilair zoals wrijfhout, bolders en elektra voor walstroomkasten (met groene stroom). En het hele terrein wordt opnieuw ingericht met goede bestrating. Uiteindelijk komt er een hele nieuwe kade.

Omgeving betrokken
De Klerk heeft lokale bedrijven in Den Helder betrokken bij de werkzaamheden. Zoals lokale lassers die geholpen hebben met het laswerk. Maar ook als het gaat om catering en logeren is gebruik gemaakt van lokale ondernemers. Er is zelfs een beroep gedaan op de Helderse Historische Vereniging om een beeld te krijgen van de oude sluisconstructie waarvan nog restanten in de ondergrond werden aangetroffen. Belangrijk onderdeel is het omgevingsmanagement; zowel bedrijven als omwonenden zijn vooraf en tijdens de werkzaamheden betrokken bij de werkzaamheden.

Oplevering
De werkzaamheden liggen goed op schema en binnen budget. Eind november 2024 is de beoogde oplevering van de nieuwe kade.

Positieve reacties

- Hans Verhoef, gemeenteraadslid, is enthousiast: "Mooi dat we als gemeenteraad hierbij betrokken worden. En om te zien wat de mogelijkheden zijn en wat dat betekent voor de toekomst, zoals voor de energietransitie. En wat ik ook heel mooi vind is dat De Klerk de lokale ondernemers heeft betrokken in de uitvoering."

- Raadslid Henriette Weerstand-Slot: "Ik vind het overweldigend om te zien wat er kan. En hoe het gedaan wordt en de samenwerking daarbij. Ik denk dat dit een mooie stap is naar een betrouwbare haven, waar bedrijven zich ook durven te vestigen."

- Richard de Graaf, commissielid is positief over de nieuwe kade: "Ik vind het heel belangrijk dat we dit doen, om een gezonde concurrentiepositie te houden ten opzichte van andere havensteden. Den Helder kiest voor duurzaamheid en het goed faciliteren van de offshore. Daar maken we ons graag hard voor."

Antoin Veen, uitvoerder De Klerk, geeft uitleg over de renovatie Kade Het Nieuwe Werk.

Over het Maritiem cluster

Met de ontwikkeling van het Maritiem cluster zetten we koers naar een duurzame en welvarende haven. Waar innovatie, economische kansen én een leefbare omgeving hand in hand gaan. We verbeteren de bereikbaarheid en leefbaarheid in de regio. En de Koninklijke Marine krijgt meer ruimte om te groeien. Ook werken we verder aan de kansen die de energietransitie biedt en de economische ontwikkelingen die nodig zijn in de regio. Een sterk Maritiem cluster betekent ook een sterke regio, met meer bedrijvigheid, werkgelegenheid, kennis en daarmee ook een sterker vestigingsklimaat voor bewoners en ondernemers.

Met deze nieuwsbrief houden wij u op de hoogte van het proces en andere onderwerpen in het Maritiem cluster die daarmee verband houden. Voel u vrij om deze nieuwsbrief door te sturen en/of te delen met andere geïnteresseerden.

Hebt u vragen of opmerkingen?
Stuur ze naar **ontwerp-maritiem-cluster@noord-holland.nl.**

Heeft u ook nieuws voor deze nieuwsbrief?
U kunt uw kopij mailen naar Maria de Wit:
m.de.wit@denhelder.nl.

Aanmelden/afmelden voor deze nieuwsbrief
Klik **hier** om u aan te melden.
Klik **hier** om u af te melden.

Leden programmateam

- **Hessel Hiemstra**, programmamanager Maritiem cluster
- **Falco Hoekstra**, strategisch adviseur, gemeente Den Helder
- **Janbart van Ginkel**, procesregisseur Maritiem cluster
- **Mathea Mevissen**, strategisch beleidsadviseur provincie Noord-Holland
- **Paul Meijer**, programmamanager transformatie vastgoed Koninklijke Marine
- **Peter van den Berg**, strategisch adviseur Koninklijke Marine
- **Anne Berendrecht**, omgevingsmanager ministerie van Defensie
- **Bram du Saar**, omgevingsmanager ministerie van Defensie

Heeft u vragen aan het programmateam?
Neem dan contact op via
ontwerp-maritiem-cluster@noord-holland.nl.
Kijk voor meer informatie over het Maritiem cluster op
www.denhelder.nl/maritiemcluster

Het Maritiem cluster in **drie minuten**

Den Helder heeft veel aan zee gebonden activiteiten, zoals zeevaart, scheepsbouw, offshore (energie), havens, marine en maritieme dienstverlening. **In dit filmpje** leggen we in drie minuten uit wat er allemaal speelt in het Maritiem cluster en met welke opgaven we aan de slag gaan.